

Datum van inontvangstneming : 19/09/2014

Zaak C-377/14

Samenvatting van het verzoek om een prejudiciële beslissing overeenkomstig artikel 98, lid 1, van het Reglement voor de procesvoering van het Hof van Justitie

Datum van indiening:

7 augustus 2014

Verwijzende rechter:

Krajský soud v Praze (Tsjechische Republiek)

Datum van de verwijzingsbeslissing:

24 juni 2014

Verzoekende partijen:

Ernst Georg Radlinger

Helena Radlingerová

Verwerende partij:

Finway a.s.

Rechtsbasis:

Artikel 267 VWEU

Voorwerp van de procedure in het hoofdgeding en prejudiciële vragen

- 1 De Krajský soud v Praze (regionaal gerechtshof te Praag) heeft in het geding tussen Ernst Georg Radlinger en Helena Radlingerová, verzoekende partijen die beiden wonen in Rožmitál pod Třemšínem, en de te Praag gevestigde verwerende onderneming Finway a.s., over een betwisting van een schuldbedrag, beslist om het Hof van Justitie te verzoeken om een prejudiciële beslissing over de volgende vragen:
  - 1) Staan artikel 7, lid 1, van richtlijn 93/13/EEG van de Raad van 5 april 1993 betreffende oneerlijke bedingen in consumentenovereenkomsten (hierna: „richtlijn betreffende oneerlijke bedingen”) en artikel 22, lid 2, van richtlijn 2008/48/EG van het Europees Parlement en de Raad van 23 april 2008 inzake kredietovereenkomsten voor consumenten en tot intrekking van

richtlijn 87/102/EEG van de Raad (hierna: „richtlijn inzake kredietovereenkomsten voor consumenten”) of andere Unierechtelijke bepalingen inzake consumentenbescherming in de weg aan:

- de geest van de zákon č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolventiewet), zoals gewijzigd bij wet nr. 185/2013 (hierna: „insolventiewet”) volgens dewelke een rechter de echtheid, het bedrag of de rangorde van vorderingen uit consumentenverhoudingen enkel op basis van een door een curator, een schuldeiser of (onder voornoemde beperkingen) de schuldenaar (consument) ingediende tussenvordering mag beoordelen?
  - nationale bepalingen inzake de insolventieprocedure die het recht van de schuldenaar (consument) om de rechter te verzoeken om verificatie van door schuldeisers (leveranciers van goederen of diensten) ingediende vorderingen beperken tot de gevallen waarin de afwikkeling van het faillissement van de consument in de vorm van een schuldsanering wordt goedgekeurd, en in die context enkel voor niet door zekerheden gedekte vorderingen van schuldeisers, waarbij de schuldenaar tegen bij een beslissing van de bevoegde overheid erkende uitvoerbare vorderingen bovendien enkel kan inbrengen dat de vordering is vervallen of verjaard, zoals is bepaald in § 192, lid 3, en 410, leden 2 en 3, van de insolventiewet?
- 2) Indien vraag 1 bevestigend wordt beantwoord: is de rechter in de procedure houdende verificatie van de vorderingen uit een consumentenkredietovereenkomst ambtshalve, ook wanneer de consument dienaangaande geen enkel bezwaar opwerpt, gehouden om rekening te houden met het feit dat de kredietgever niet heeft voldaan aan de in artikel 10, lid 2, van de richtlijn inzake kredietovereenkomsten voor consumenten neergelegde informatieverplichting, en om daaraan de door het nationale recht vastgestelde gevolgen te verbinden door de contractuele bepalingen nietig te verklaren?

Indien vraag 1 of vraag 2 bevestigend wordt beantwoord:

- 3) Hebben voornoemde bepalingen van de richtlijn rechtstreekse werking en wordt de rechtstreekse toepassing ervan uitgesloten door het feit dat het ambtshalve door de rechter opgestarte tussengeding (of, uit het oogpunt van het nationale recht, de niet-toelaatbare verificatie van een vordering op basis van een ondoeltreffende betwisting door de schuldenaar-consument) gevolgen heeft voor de horizontale verhouding tussen de consument en de leverancier van goederen of diensten?
- 4) Hoeveel bedraagt het „totale kredietbedrag” in de zin van artikel 10, lid 2, sub d, van de richtlijn inzake kredietovereenkomsten voor consumenten en

welke bedragen worden als „bedrag van kredietopneming” in aanmerking genomen bij de berekening van het jaarlijkse kostenpercentage (JKP) overeenkomstig de in bijlage I bij de richtlijn inzake kredietovereenkomsten voor consumenten vermelde formule, wanneer de kredietovereenkomst uitdrukkelijk voorziet in de betaling van een specifieke geldsom, maar eveneens werd overeengekomen dat bij de uitbetaling van het krediet de vorderingen van de kredietgever met betrekking tot de kredietkosten en de eerste (of daaropvolgende) aflossingen tot op zekere hoogte daarmee zullen worden verrekend zodat de aldus verrekende bedragen nooit daadwerkelijk aan de consument worden uitbetaald of op zijn rekening worden overgeschreven, en steeds ter beschikking blijven van de schuldeiser? Heeft het feit dat rekening wordt gehouden met die bedragen, die in feite nooit zijn uitbetaald, gevolgen voor het bedrag van het berekende jaarlijkse kostenpercentage?

Ongeacht het antwoord op de voorgaande vragen:

- 5) Moet bij de beoordeling of de overeengekomen vergoeding onevenredig is in de zin van punt 1, sub e, van de bijlage bij de richtlijn betreffende oneerlijke bedingen worden nagaan wat de cumulatieve werking is van alle boetebedingen zoals deze zijn overeengekomen, ongeacht of de schuldeiser daadwerkelijk vasthoudt aan de volledige voldoening ervan en of bepaalde van die bedingen naar nationaal recht nietig kunnen worden geacht, of mag enkel rekening worden gehouden met het totale boetebedrag dat daadwerkelijk werd of kan worden gevorderd?
- 6) Indien wordt vastgesteld dat die contractuele boetebedingen oneerlijk zijn, moeten dan al die gedeeltelijke boeten buiten toepassing worden gelaten die de rechter, enkel wanneer zij als geheel worden gezien, bracht tot de conclusie dat het bedrag van de vergoeding onevenredig was in de zin van punt 1, sub e, van de bijlage bij de richtlijn betreffende oneerlijke bedingen, of moeten slechts enkele daarvan buiten toepassing worden gelaten (en zo ja, volgens welke criteria moet zulks worden beoordeeld)?

Bepalingen van Unierecht en nationaal recht

- 2 Artikel 22, lid 2, van de richtlijn inzake kredietovereenkomsten voor consumenten bepaalt: „*De lidstaten dragen er zorg voor dat de consument geen afstand kan doen van de rechten die hem worden toegekend krachtens de bepalingen van het nationale recht die uitvoering geven aan of overeenstemmen met deze richtlijn.*”
- 3 Artikel 23 van die richtlijn luidt: „*De lidstaten stellen de regels vast inzake de sancties die gelden voor inbreuken op de ter uitvoering van deze richtlijn vastgestelde nationale bepalingen, en nemen de nodige maatregelen om ervoor te zorgen dat deze sancties worden toegepast. De sancties moeten doeltreffend, evenredig en afschrikkend zijn.*”

- 4 Volgens artikel 3, lid 1, van die richtlijn moet in deze richtlijn onder „totaal kredietbedrag” worden verstaan het plafond of de som van alle bedragen die op grond van een kredietovereenkomst beschikbaar worden gesteld.
- 5 Luidens artikel 10, lid 2, sub d en g, van die richtlijn moet het totale kredietbedrag en het jaarlijkse kostenpercentage in de kredietovereenkomst op duidelijke en beknopte wijze worden vermeld.
- 6 Overeenkomstig bijlage I bij die richtlijn is het bedrag van kredietopneming „C_k” één van de basisbedragen die in aanmerking worden genomen bij de berekening van het jaarlijkse kostenpercentage.
- 7 Artikel 7, lid 1, van de richtlijn betreffende oneerlijke bedingen bepaalt: *„De lidstaten zien erop toe dat er in het belang van de consumenten alsmede van de concurrerende verkopers, doeltreffende en geschikte middelen bestaan om een eind te maken aan het gebruik van oneerlijke bedingen in overeenkomsten tussen consumenten en verkopers.”*
- 8 Artikel 3, lid 3, van die richtlijn bepaalt dat de bijlage een indicatieve en niet-uitputtende lijst bevat van bedingen die als oneerlijk kunnen worden aangemerkt.
- 9 Volgens punt 1, sub e, van de bijlage bij die richtlijn zijn de in artikel 3, lid 3, van die richtlijn bedoelde bedingen die welke tot doel of gevolg hebben dat de consument die zijn verbintenissen niet nakomt, een onevenredig hoge schadevergoeding wordt opgelegd.
- 10 Volgens de insolventiewet kan een schuldenaar die geen handelaar is, de insolventierechter verzoeken om zijn faillissement via schuldsanering af te wikkelen.
- 11 De insolventierechter kan geen beoordeling verrichten van de echtheid, het bedrag of de rangorde van de betwiste vordering (en evenmin van kwesties die worden beheerst door de richtlijn betreffende oneerlijke bedingen of de richtlijn inzake kredietovereenkomsten voor consumenten), tenzij die vordering door de curator, een andere schuldeiser, of (bij wijze van uitzondering) door de schuldenaar zelf wordt betwist, en (daartoe) een tussengeding wordt ingeleid over de echtheid, het bedrag of de rangorde van de betwiste vordering.
- 12 In de regel krijgt een vordering een vaststaand karakter wanneer zij niet werd betwist door de curator of een ingeschreven schuldeiser of wanneer de insolventierechter zulks heeft beslist in een tussengeding over de echtheid, het bedrag of de rangorde van de betwiste vordering. De curator mag elke ingeschreven vordering betwisten en daartoe een tussengeding inleiden. Volgens vaste rechtspraak kan de insolventierechter de curator echter niet gelasten om een specifieke vordering te betwisten en daartoe een tussengeding in te leiden. Om een uitvoerbare vordering te betwisten moet de curator binnen de gestelde termijn een

tussengeding inleiden, zoniet krijgt de vordering, zoals zij werd ingediend, een vaststaand karakter.

- 13 Overeenkomstig § 192, lid 3, van de insolventiewet heeft de betwisting door een schuldenaar van een vordering, behoudens anders bepaald, geen gevolgen voor de vaststelling van die vordering (en dus voor de voldoening van de schuldeiser in de insolventieprocedure). Luidens § 410, lid 2, van de insolventiewet heeft de betwisting van de vordering van een concurrente schuldeiser door de schuldenaar tot de goedkeuring van de schuldsanering dezelfde gevolgen als de betwisting van die vordering door de curator. De voor de curator geldende bepalingen inzake de vaststelling van de vordering zijn naar analogie van toepassing op die betwisting. Indien dit ook gaat om een uitvoerbare vordering die bij een rechtmatige beslissing door de bevoegde autoriteit werd erkend, kan de schuldenaar – om de echtheid of het bedrag ervan te betwisten – overeenkomstig § 410, lid 3 enkel aanvoeren dat die vordering is vervallen of verjaard.
- 14 Overeenkomstig § 6, lid 1, van de zákon č. 145/2010 Sb., o spotřebitelském úvěru a o změně některých zákonů (wet op het consumentenkrediet en tot wijziging van bepaalde wetten), in de oorspronkelijke versie ervan (hierna: „wet op het consumentenkrediet”) moet de consumentenkredietovereenkomst schriftelijk worden opgesteld en moet de schuldeiser de in bijlage 3 bij die wet vermelde informatie daarin opnemen. Schending van deze verplichtingen leidt niet tot nietigheid van de overeenkomst.
- 15 Overeenkomstig bijlage 3 bij de wet op het consumentenkrediet moet de consumentenkredietovereenkomst steeds onder meer het totale bedrag van het consumentenkrediet en het jaarlijkse kostenpercentage van het consumentenkrediet vermelden.
- 16 Bijlage 5 bij die wet omschrijft het jaarlijkse kostenpercentage op dezelfde wijze als de bijlage bij de richtlijn inzake kredietovereenkomsten voor consumenten.
- 17 § 8 van die wet bepaalt dat wanneer de consumentenkredietovereenkomst niet de in § 6, lid 1, vermelde informatie bevat en de consument zich hierop beroept jegens de schuldeiser, het consumentenkrediet van bij aanvang wordt geacht te zijn onderworpen aan de rente tegen de ten tijde van de contractsluiting geldende en door de Tsjechische Nationale Bank gepubliceerde rentevoet, en dat andere betalingsafspraken voor het consumentenkrediet ongeldig zijn.
- 18 Volgens § 39 van de zákon č. 40/1964 Sb., občanský zákoník, in de versie die gold tot en met 31 december 2013, (hierna: „Burgerlijk Wetboek”) zijn rechtshandelingen ongeldig wanneer zij inhoudelijk of qua doelstelling in strijd zijn met de wet of de goede zeden.
- 19 Overeenkomstig § 517, lid 2, van het Burgerlijk Wetboek is de schuldeiser, bij niet-betaling van een geldschuld, gerechtigd om naast de terugbetaling van de schuld te verzoeken om betaling van vertragingsrente wanneer de schuldenaar

krachtens deze wet niet is gehouden tot betaling van een vertragingsboete. Het bedrag van de vertragingsrente en de vertragingsboete wordt in de uitvoeringsbepalingen vastgesteld.

- 20 Overeenkomstig § 1 van de Nařízení vlády č. 142/1994 Sb., kterým se stanoví výše úroků z prodlení a poplatku z prodlení podle občanského zákoníku, ve znění nařízení č. 33/2010 Sb. (regeringsbesluit nr. 142/1994 tot vastlegging van het bedrag van de vertragingsrente en de vertragingsboete in de zin van het Burgerlijk Wetboek, zoals gewijzigd bij besluit nr. 33/2010) komt de rentevoet van de vertragingsrente overeen met de herfinancieringsrente van de Tsjechische Nationale Bank die gold op de laatste dag van het kalenderhalfjaar dat voorafging aan het kalenderhalfjaar waarin de wanbetaling plaatsvond, vermeerderd met zeven procentpunten.
- 21 Luidens § 56 van het Burgerlijk Wetboek mogen consumentenovereenkomsten geen bedingen bevatten die, in strijd met het vereiste van goede trouw, ten nadele van de consument leiden tot een aanzienlijke wanverhouding tussen de rechten en verplichtingen van de partijen (lid 1). Lid 1 is echter niet van toepassing op contractuele bedingen die het voorwerp van de overeenkomst of de aangerekende prijs omschrijven (lid 2).
- 22 § 56, lid 3, van het Burgerlijk Wetboek bevat een lijst van ontoelaatbare bedingen, die is gebaseerd op de bijlage bij de richtlijn betreffende oneerlijke bedingen. Die bepaling maakt echter geen melding van het beding waarbij de consument een onevenredig hoge schadevergoeding wordt opgelegd.
- 23 § 55, lid 2, van het Burgerlijk Wetboek bepaalt dat onder § 56 vallende bedingen in consumentenovereenkomsten nietig zijn.

Korte uiteenzetting van de feiten en de procedure in het hoofdgeding

- 24 Verzoekers, die met elkaar zijn gehuwd, sloten op 29 augustus 2011 een consumentenkredietovereenkomst ten bedrage van 1 170 000 CZK met de onderneming Smart Hypo s.r.o., waarvan de onderneming Finway a.s. (hierna: „Finway” of „schuldeiser”) daarna in de rechten is getreden. Conform deze kredietovereenkomst werd de uitgeleende hoofdsom gebruikt voor de betaling van een gerechtsdeurwaarder, voor de aflossing van een hypotheek op een onroerend goed van H. Radlingerová en voor de betaling van de kosten van een notariële akte. Na inschrijving in het hypotheekregister van de voor het consumentenkrediet gevestigde hypotheek, werden de overige geldsommen verrekend met de kredietkosten en de eerste en de daaropvolgende maandelijkse aflossingen.
- 25 In die kredietovereenkomst verbonden verzoekers zich eveneens ertoe om de schuldeiser 2 958 000 CZK te betalen, bestaande uit de hoofdsom van 1 170 000 CZK, 10 % jaarlijkse rente over de hoofdsom gedurende de terugbetalingsperiode (zijnde in totaal eveneens 1 170 000 CZK), en de vergoeding voor de schuldeiser

en de kredietenkosten. Overeenkomstig de aflossingstabel zouden verzoekers pas met de 73ste aflossing beginnen met de terugbetaling van de hoofdsom. Het jaarlijkse kostenpercentage werd vastgelegd op 28,9 %.

- 26 In de kredietovereenkomst verbonden verzoekers zich eveneens ertoe om de schuldeiser bovenop de wettelijke verdragingsrente een contractuele boete van 0,2 % van de oorspronkelijke hoofdsom te betalen voor elke dag of elk deel van de dag van vertraging in de betaling van de hoofdsom, de vergoeding voor de schuldeiser of de rente. Zij kwamen ook overeen om ingeval van een langer dan één maand durende wanbetaling een eenmalige contractuele boete van 117 000 CZK en een forfaitair bedrag van 50 000 CZK te betalen voor de door de schuldeiser gemaakte kosten voor de inning van de verschuldigde bedragen, met uitsluiting van de kosten van een arbitrageprocedure of een gerechtelijke procedure of de kosten van vertegenwoordiging in rechte.
- 27 Krachtens die kredietovereenkomst was de schuldeiser gerechtigd om met onmiddellijke ingang te verzoeken om betaling van de volledige vordering, met inbegrip van de toebehoren, contractuele boeten en andere betalingsverplichtingen wanneer een aflossing niet volledig of niet tijdig was betaald, wanneer bleek dat het krediet op basis van onjuiste of valse verklaringen van de schuldenaar was verstrekt, of wanneer wezenlijke informatie was achtergehouden.
- 28 Op 27 september 2011 heeft de schuldeiser de schuldenaren meegedeeld dat zij haar hadden verzwegen dat executoriaal beslag was gelegd op hun eigendom, en dat zij om die reden verzocht om betaling van de volledige schuld. Volgens de verwijzende rechter was op dat moment sprake van een executie ten belope van slechts 4 285 CZK. Op 19 november 2012 heeft de schuldeiser de schuldenaren verzocht om betaling van de schuld op grond dat het krediet opeisbaar was geworden, aangezien de terugbetalingsverplichting niet correct en tijdig was nagekomen. Volgens de verwijzende rechter waren de schuldenaren voor de schuld pas vanaf december 2012 in verzuim. Na de laatste aflossing van 5 december 2012 deden zij namelijk geen verdere aflossingen.
- 29 Op aanvraag van verzoekers heeft de Krajský soud v Praze op 26 april 2013 hen failliet verklaard, een curator aangesteld en de schuldeisers verzocht om hun vorderingen in te dienen.
- 30 In de insolventieprocedure met betrekking tot verzoekers' activa heeft Finway twee uitvoerbare deelvorderingen ingediend: een door een zekerheid gedekte deelvordering en een concurrente deelvordering. Deze vorderingen vloeiden voort uit de betrokken kredietovereenkomst van 29 augustus 2011. De eerste vordering van 3 045 991 CZK vloeit voort uit de kredietenschuld van 2 958 000 CZK, verminderd met de ten bedrage van 353 749 CZK gedane aflossingen. De toebehoren bij die eerste vordering waren een wettelijke verdragingsrente van 2 571 251 CZK, een forfaitair bedrag van 50 000 CZK voor de kosten van invordering van de schuld en een eenmalige contractuele boete van 117 000 CZK

(hierna: „vordering nr. 1”). De tweede vordering van 1 359 540 CZK vloeit voort uit een contractuele boete wegens wanbetalingen in de periode van 23 september 2011 tot 25 april 2013 („vordering nr. 2”).

- 31 Op 3 juli 2013 vond de verificatieprocedure plaats. Daarin hebben de schuldenaren erkend dat de vorderingen nrs. 1 en 2 uitvoerbaar waren, maar hebben zij het bedrag ervan betwist op grond dat de bepalingen van de kredietovereenkomsten strijdig waren met de goede zeden. Verzoekers hebben de schuld enkel ten bedrage van 1 496 801 CZK aanvaard. Dat bedrag stemt overeen met het totale kredietbedrag (1 170 000 CZK), het jaarlijkse kostenpercentage (JKP) van 28,9 % over het gedurende 20 maanden ontleende bedrag (563 550 CZK) en de eenmalige contractuele boete (117 000 CZK), verminderd met het reeds betaalde bedrag van 353 749 CZK. De curator heeft de vordering van Finway niet betwist.
- 32 Bij beslissing van 23 juli 2013 heeft de Krajský soud v Praze ingestemd met de gezamenlijke schuldsanering van verzoekers door middel van een stapsgewijze aflossing. De dag daarop werd bij die rechter een tussenvordering ingediend, waarin verzoekers als schuldenaren de rechter verzochten om vast te stellen dat de door Finway ingediende vorderingen, wegens strijdigheid met de goede zeden, onrechtmatig waren. Zij aanvaardden de vorderingen nrs. 1 en 2 enkel voor een bedrag van 1 496 801 CZK.

Standpunt van de Krajský soud

- 33 De Krajský soud v Praze is van oordeel dat § 410, lid 1, van de insolventiewet in de weg staat aan een inhoudelijke beoordeling van het verzoek, voor zover dit verzoek betrekking heeft op de door de zekerheid gedekte vordering nr. 1. De insolventiewet biedt de schuldenaar aan wie de beëindiging van een faillissement door middel van een schuldsanering werd toegestaan, immers de mogelijkheid om van de uitvoerbare vorderingen van de schuldeisers enkel de concurrente en niet de door een zekerheid gedekte vorderingen zoals vordering nr. 1 effectief te betwisten, en dienovereenkomstig voor die vorderingen een tussenprocedure in te leiden waarin de rechter zal oordelen over hun echtheid, bedrag of rangorde waarin zij worden voldaan in de insolventieprocedure.
- 34 Volgens de verwijzende rechter is de in die procedure aan de orde zijnde kredietovereenkomst een consumentenkredietovereenkomst die aldus is onderworpen aan de bepalingen van de richtlijn betreffende oneerlijke bedingen. Tegen de achtergrond van de rechtspraak van het Hof van Justitie is de verwijzende rechter van oordeel dat de geldigheid van de betrokken afzonderlijke bepalingen van de kredietovereenkomst ook vanuit dat perspectief moet worden beoordeeld. De vraag rijst of de verplichting die het Hof van Justitie afleidt uit artikel 6, lid 1, van de richtlijn betreffende oneerlijke bedingen ook geldt in het kader van insolventieprocedures, waarin de rechter uitspraak doet over het

faillissement van de schuldenaar-consument en de pondspondsgewijze voldoening van diens schuldeisers (die vaak verkopers of dienstverrichters zijn in de zin van de richtlijn betreffende oneerlijke bedingen).

- 35 In het omgekeerde geval zou de verwijzende rechter enkel de rechtmatigheid van het bedrag van vordering nr. 2 kunnen onderzoeken en voor de door een zekerheid gedekte vordering nr. 1 zou hij de tussenvordering krachtens § 160, lid 4, van de insolventiewet moeten afwijzen omdat zij werd ingediend door een daartoe niet gerechtigde persoon. Om die reden zou de rechter voor deelvordering nr. 1 niet kunnen beoordelen of de bedingen van de kredietovereenkomst in overeenstemming waren met de criteria waarin de richtlijn betreffende oneerlijke bedingen en de richtlijn inzake kredietovereenkomsten voor consumenten voorzien.
- 36 De verwijzende rechter twijfelt voorts over de wijze waarop het jaarlijkse kostenpercentage voor het verstrekte krediet moet worden berekend en vraagt zich met name af welk bedrag van kredietopneming in aanmerking moet worden genomen bij de berekening van het jaarlijkse kostenpercentage wanneer een deel van het overeengekomen kredietbedrag onmiddellijk werd verrekend met de kredietkosten en de eerste twee maandelijkse aflossingen. Hij vraagt zich tevens af op welke wijze, gelet op de voorwaarden die worden gesteld in de richtlijn betreffende oneerlijke bedingen, een beoordeling moet worden verricht van de situatie waarin de schuldeiser voor het geval van niet-nakoming door schuldenaren van hun verplichtingen uit een kredietovereenkomst naast de terugbetaling van het volledige krediet, vermeerderd met alle in de toekomst te betalen rente en aan de schuldeiser verschuldigde vergoedingen, en naast een (wettelijk) recht op vertragingsrente, (ongeacht de omvang van de wanbetaling) heeft voorzien in een contractuele boete van 0,2 % van de oorspronkelijke hoofdsom voor elke dag of elk deel van de dag van de wanbetaling, en voorts ook (bij een langer dan één maand durende wanbetaling) in een contractuele boete van 117 000 CZK.

Gronden voor de prejudiciële verwijzing

- 37 Om een uitspraak te doen over het op aanvraag van de schuldenaren ingeleide tussengeding moet worden vastgesteld in hoeverre de rechter gehouden is om ambtshalve te onderzoeken of bedingen in een consumentenovereenkomst in overeenstemming zijn met de criteria waarin de richtlijn betreffende oneerlijke bedingen voorziet. Met deze vragen wenst de verwijzende rechter te vernemen of de Tsjechische wetgeving die de gerechtelijke beoordeling van ingediende vorderingen in insolventieprocedures in die opzichten beperkt tot de gevallen waarin een tussengeding door één van de partijen van de insolventieprocedure (de curator, de schuldeiser, of, bij wijze van uitzondering, de schuldenaar zelf) werd ingeleid of die het recht van de schuldenaar om een dergelijke procedure in te leiden, beperkt tot concurrente vorderingen, in overeenstemming is met de

vereisten van het Unierecht. Indien die wetgeving strijdig is met het Unierecht, behoeft de rechter richtlijnen voor de verdere afwikkeling van de procedure.

- 38 Indien het Unierecht zich enkel verzet tegen bepalingen die het recht van de schuldenaar om de door de schuldeisers ingediende vorderingen doeltreffend te betwisten, beperken qua type van de betwiste vorderingen of qua draagwijdte van de aangevoerde bezwaren, zou een oplossing daarin kunnen bestaan die nationale beperkingen buiten toepassing te laten en het ingediende verzoek met de huidige procespartijen (de schuldenaren en de schuldeiser waarvan de vordering wordt betwist) volledig te beoordelen. Indien het Unierecht zich daarentegen verzet tegen de geest van de insolventiewet volgens welke de rechter de echtheid, het bedrag of de rangorde van een vordering (en de vraag of contractuele bedingen in overeenstemming zijn met de vereisten van de richtlijn betreffende oneerlijke bedingen en de richtlijn inzake kredietovereenkomsten voor consumenten) enkel beoordeelt wanneer een tussenvordering werd ingediend, zal de rechter ambtshalve gehouden zijn om naar analogie met § 6, lid 1, en 13 van de zákon č. 292/2013 Sb., o zvláštních řízeních soudních (wet nr. 292 van 2013 betreffende bijzondere gerechtelijke procedures) een procedure op te starten om de echtheid, het bedrag of de rangorde van de betrokken vordering te beoordelen, om de curator als partij bij de procedure te betrekken en om deze procedure te voegen met de hangende tussenprocedure. Gelet op het verschil tussen de procedures die aanhangig zijn bij de verwijzende rechter, is deze rechter dan ook van oordeel dat niet enkel een antwoord is vereist op de vraag of het Unierecht in de weg staat aan de in § 410, lid 2, van de insolventiewet neergelegde beperking van het recht van de schuldenaar om de vordering te betwisten (een rechtstreeks toepasselijke bepaling van nationaal recht) maar ook op de vraag of het Unierecht in de weg staat aan de volledige geest van de insolventiewet, die een rechter enkel in staat stelt om een beoordeling te verrichten van vorderingen uit consumentenverhoudingen wanneer een tussenvordering is ingediend (een indirect toepasselijke bepaling van nationaal recht).
- 39 Indien die geest van de insolventiewet, of § 410, leden 2 en 3, van de insolventiewet indruist tegen het Unierecht, rijst de specifieke vraag of de afzonderlijke bepalingen van die kredietovereenkomst, waarop de door verweerder ingediende vordering is gebaseerd, in overeenstemming zijn met de vereisten van de richtlijn betreffende oneerlijke bedingen en de richtlijn inzake kredietovereenkomsten voor consumenten. In dit verband vraagt de rechter zich af wat het totale kredietbedrag is en welke bedragen als bedrag van kredietopneming in aanmerking worden genomen bij de berekening van het jaarlijkse kostenpercentage wanneer de kredietovereenkomst uitdrukkelijk voorziet in een specifiek bedrag, maar eveneens is overeengekomen dat bij de uitbetaling van het krediet de vorderingen van de kredietgever met betrekking tot de kredietkosten en de eerste (of daaropvolgende) aflossingen daarmee worden verrekend. Die bedragen worden bijgevolg nooit daadwerkelijk aan de consument uitbetaald of op zijn rekening overgeschreven, maar blijven steeds ter beschikking van de schuldeiser. Heeft het feit dat dergelijke bedragen, die enkel virtueel zijn

toegekend, in de hoofdsom zijn opgenomen, gevolgen voor het bedrag van het berekende jaarlijkse kostenpercentage? Voorts vraagt de rechter zich af of hij ambtshalve, ook wanneer de consument dienaangaande geen bezwaren heeft opgeworpen, rekening moet houden met het feit dat het verzuim om correcte informatie te verstrekken over het totale kredietbedrag (waardoor kunstmatig de indruk werd gewekt dat een hoger kredietbedrag werd aangeboden), of met het feit dat het aangegeven jaarlijkse kostenpercentage minder bedroeg dan het werkelijk geboden percentage, zoals in de bedingen die zijn vermeld in de richtlijn betreffende oneerlijke bedingen. Uit § 8 van de wet op het consumentenkrediet volgt dat naar nationaal recht aan de schending door de schuldeiser van de verplichting om informatie te verstrekken over de contractuele verplichtingen tussen de kredietgever en de consument enkel gevolgen kunnen worden verbonden in situaties waarin de consument tegenwerpt dat die informatie niet werd verstrekt. Indien geen dergelijk bezwaar wordt gemaakt, kan de bevoegde overheidsinstantie – voor zover deze instantie ook maar kennis heeft van deze schending van het recht – de kredietgever enkel een bestuurlijke geldboete opleggen op basis van § 20 van de wet op het consumentenkrediet.

- 40 De rechter vraagt zich voorts af of in de situatie waarin de consument krachtens een consumentenovereenkomst gehouden is om de kredietgever bij niet-nakoming van zijn terugbetalingsverplichting tegelijk meerdere verschillende boetes te betalen, bij de beoordeling of de vergoeding onevenredig is in de zin van punt 1, sub e, van de bijlage bij de richtlijn betreffende oneerlijke bedingen moet worden nagegaan wat de cumulatieve werking is van alle boetebedingen en of, wanneer die cumulatieve boetes oneerlijk worden geacht, elk van die gedeeltelijke boeten buiten toepassing moeten worden gelaten die de rechter, wanneer zij als geheel worden gezien, bracht tot de conclusie dat het bedrag van de vergoeding onevenredig was. In dit verband wenst de verwijzende rechter ook te vernemen of de bedingen in de overeenkomst die de schuldeiser niet heeft toegepast en naar nationaal recht mogelijk niet kunnen worden toegepast, in die complexe beoordeling moeten worden betrokken.
- 41 Dankzij het antwoord op die vragen zal de rechter ook kunnen nagaan of hij zijn beoordeling van de evenredigheid van een contractuele bepaling moet baseren op de opgegeven bedoeling van de kredietgever zoals opgenomen in de door de kredietgever opgestelde overeenkomst (daaronder begrepen de bepalingen waarvan de schuldeiser ten tijde van de totstandkoming van de overeenkomst had kunnen weten dat zij ongeldig waren), dan wel enkel voor zover de kredietgever de contractueel vastgestelde rechten toepast en mag toepassen. In de onderhavige zaak wenst de verwijzende rechter te vernemen in welke zin hij moet oordelen wanneer de schuldeiser de door hem ingediende vorderingen gedeeltelijk intrekt als reactie op het antwoord van het Hof van Justitie, en in hoeverre ook rekening moet worden gehouden met de aan de schuldenaren opgelegde contractuele verplichting tot onmiddellijke betaling van de rente en de voor de volledige tienjarige duur van de kredietovereenkomst aan de schuldeiser verschuldigde vergoeding, wanneer de verwijzende rechter oordeelt dat die overeenkomst

indruist tegen het verbod op terugbetaling van de rente voor de periode na de faillietverklaring en om die reden bij de voldoening van verweerders vorderingen (om redenen die vallen buiten de werkingssfeer van de richtlijn betreffende oneerlijke bedingen) niet in de beoordeling mag worden betrokken.